

MUSIKKFAGLIGE BIDRAG TIL BÆREKRAFTIG UTVIKLING

Nettverk for musikk i lærerutdanningene

Nettverkskonferanse 2019 // 21.-22. oktober

Høgskulen på Vestlandet, studiested Bergen

ABSTRACTS

NASJONALT SENTER
FOR KUNST OG KULTUR
I OPPLÆRINGEN

Høgskulen
på Vestlandet

Navn	Øivind Varkøy
Arbeidssted	Norges Musikkhøgskole
Tittel på presentasjonen	Utdanning for bærekraftig utvikling: Hvilken rolle kan musikkfaget spille? Et bidrag til musikkpedagogisk grunnlagstenkning for vår tid.
Presenteres av	Keynote

Begrepet «bærekraftig utvikling» assosieres gjerne i første rekke med natur og klimaspørsmål. FN har imidlertid kommet frem til at verdenssamfunnet må jobbe på tre områder for å skape bærekraftig utvikling: Klima og miljø, økonomi, og sosiale forhold. Det er sammenhengen mellom disse dimensjonene som avgjør om noe er bærekraftig. Bærekraft handler altså også om menneskerettigheter, verdighet og fredsarbeid, verdsetting av kulturelt mangfold og kulturell aktivitet. Det handler om dypere perspektiver enn flyskam og søppelsortering. Det handler om en fundamental kritikk av forbrukermentalitet og turbokapitalisme. Det handler om behovet for *radikale mentalitetsendringer*. I denne forelesningen settes det søkelys på spørsmålet hva musikkfaget kan bidra med i en slik sammenheng. Fokuset rettes mot noen verdier som kan forbindes med musikk og andre kunsthøgskolefag – som langsomhet, tyngde og dybde. Det handler om eksistensiell dannelse.

Navn	Lena Skjerdal
Arbeidssted	Høgskulen på Vestlandet
Tittel på presentasjonen	Konrad Kråkebolle og andre Fjærefantar - ny barnemusikk om livet i fjære og fjord
Kunstnerisk utviklingsarbeid, presenteres av	Lena Skjerdal

I dette framlegget vert det presentert utdrag frå, fortalt om og reflektert over eit kunstnarisk utviklingsarbeid som både kan knytast spesielt til FNs bærekraftsmål «god utdanning» og «liv under vann». Det tverrfaglege arbeidet har som mål å gi liv til ny musikk for barn i hovudmålgruppa 4-9 år, og å gjennom dette nye repertoaret gi barn høve til å lære om og bli interessert i livet i havet. Tittelen på prosjektet er «Konrad Kråkebolle og andre fjærefantar», og er tonesette nynorske dikt, forfatta av Lisbeth Dreyer (2014). Dreyer seier sjølv at ho har skrivne tekstane mykje på grunn av eit ynskje å bidra til økologisk bevisstheit og bærekraft. Gjennom å sette musikk til tekstane blir desse tekstane tilgjengeleg i eit nytt format, og dei kan opplevast av målgruppa gjennom lytting, rørsle eller aktiv musisering.

Song kan sjåast på som ein sosial-kulturell aktivitet som gir dei fleste mennesket høve til å uttrykke seg musikalsk og til å oppleve eit musikalsk fellesskap, bygge kultur og identitet og fremje fysisk og psykisk helse. Dette kan utviklast både gjennom å formidla tradisjonar, men og gjennom å tilføre noko nytt og aktuelt som speglar samtida og nye generasjonar. Noko av målet med arbeidet som skal presenterast, er å møte eit behov for ny musikk for barn, spesielt på nynorsk, både som oppleving, formidla gjennom konsert av profesjonelle musikarar og som nytt repertoar til bruk i barnehage og på småskuletrinnet. Gjennom praksisforteljingar, logg, samtalar, lyd-opptak, notar og notatar frå ulike stader i arbeidet, vert arbeidet dokumentert og reflektert over, vurdert og justert. Ein stad musikken er utvikla, er i møtet med barn/elevar og (barnehage) - lærarar i praksisfeltet barnehage og småskule og i samarbeid med Den Kulturelle Skulesekken/Kulturtanken.

Prosjektet hadde premiere i konsertform 1.juni 2019, og skal frå hausten 2019 turnere på skular i Sogn og Fjordane.

Nøkkelord	Song, god utdanning, livet i havet, nytt repertoar
-----------	--

Navn	Aslaug Furholt
Arbeidssted	Høgskolen på Vestlandet
Tittel på presentasjonen	Ein presentasjon av TEN-nettverket sin bruk av kunstfaglege metodar for fagleg utforsking og personleg engasjement
Praksispresentasjon, presenteres av	Aslaug Furholt

Lærarutdanningsnettverket Teacher Education Network (TEN) er eit nordisk-baltisk nettverk med 12 medlemsinstitusjonar frå 8 land. Nettverket har hovudvekta retta mot estetiske fag i opplæringa, og søker mellom anna å gi ei komparativ forståing for interdisiplinære læringskonsept i nordisk og baltisk lærarutdanning innanfor barnehage og skole.

Prosjektet Innovative and Sustainable Aesthetic Methods for Citizenship Education er primært eit tilbod til studentar i 6. semester på bachelornivå, og vil i neste 3-årsperiode rette merksemda mot klimautfordringane verda står overfor med følgjande tre intensivkurs:

1. Connect (Estonia, 2020). Keywords: Glocalization, digitalization, migration
2. Consider (Denmark, 2021). Keywords: Reality, values, tradition and innovation
3. Change (Norway, 2022). Keywords: Ourselves, future, culture, a threatened Earth

TEN søker innovative tilnærmingar til forståing av globale spørsmål (i dette **prosjektet FNs berekraftsmål 13: Stoppe klimaendringene**) og berekraftig undervisning og læring, mellom anna gjennom utforsking av motivasjonsfaktorar og nye område for samarbeid og medskaping (**FNs berekraftsmål 17: Samarbeid for å nå målene**), men også moglege grenser og dilemma knytta til økonomi, økologi, ansvar og makt. Prosjekta blir gjennomførte på ein kunstnarisk og estetisk måte, som kombinert med bruk av teknologi synest å vere eit viktig verktøy for å fremje emosjonelt og personleg engasjement, aktiv deltaking, kreativitet og kritisk vurderingsevne. Grunntanken er at estetiske arbeidsmåtar skaper aktiv deltaking, kommunikasjon og samhandling. Intensivkursane tilbyr øving i estetiske inntrykk og uttrykk i musikk, drama, dans og visuell kunst - separat og kombinert. Arbeidsmåtene er skapande gruppearbeid og presentasjonar, sjølv-evaluering, undervegsrettlegg og sluttevaluering frå lærargruppa.

Forventa læringsutbytte:

- * Innovative tilnærmingar til forskingsbasert kunnskap om dagens klima og miljøspørsmål i lærarutdanninga (GLU og BLU)
- * Kunnskap og erfaring i temabasert tverr-estetisk undervisning og læring
- * Kunnskap om og erfaring med det særlege potensialet som ligg i estetiske undervisningsmetodar for å oppnå emosjonell tilkobling, kritisk refleksjon og aktiv handling

Nøkkelord	Klimautfordringar, kunstfaglege metodar, emosjonelt og sosialt engasjement
-----------	--

Navn	Pål Runsjø
Arbeidssted	Universitetet i Sørøst-Norge
Tittel på presentasjonen	Musikk og bærekraft. Et konsert- og forskningsprosjekt i lærer- og musikkutdanningen
Praksispresentasjon, presenteres av	Pål Runsjø

Musikk og bærekraft ble gjennomført i januar 2018 med 24 studenter i lærer- og musikkutdanningen i sammenheng med at temaet bærekraftig utvikling innføres i fagfornyelsen fra 2020. Med søkeordene USN og bærekraft vil man treffe på reportasje og film om prosjektet. En forskningsartikkel er innsendt for fagfelleevaluering for publisering.

Musikk og bærekraft hadde et musikalsk format og uttrykk og *Arts-based research method* (Barone & Eisner 2006; Kind m. fl. 2007; Stake 2010; Bresler 2007; Vist 2015) er metoden for forskningen. Man samlet inn og transkriberte daglige samtaleopptak på mobiltelefoner (Gershon 2012, 2017a, 2017b) og anonymiserte daglige refleksjoner med fiktive navn på studentene. To måneder etter konserten var en film fra konserten ferdig redigert. I den forbindelse gjennomførte man et semistrukturert gruppeintervju med fire av de mest aktivt skapende studentene. Spørsmålene hadde en intervjuguide som fulgte konsertforløpet slik det fremkom av filmen.

Teori er hentet fra kunstfeltet, pedagogikk og organisasjonspsykologi.

Forskningsspørsmålet er: *Hvordan kan vi forstå iscenesettelsen av bærekrafttemaet, teamprosessene i ensemblene og den sceniske musikkformidlingen i et konsertprosjekt om temaet bærekraftig utvikling med studenter fra musikk- og lærerutdanningen?* Forskningsspørsmålet har to svar. Det første er gyldig for dette prosjektet spesielt. Studentenes musikkformidling fremsto som kritikk av vår tid. Gjennom teamprosesser arbeidet de musisk og kreativt, de var i samme hendelser, følelser og refleksjoner. Studentene reflekterte mye om musikk som et redskap for noe annet, men ikke over musikkens bærekraft «i seg selv». Studentenes iscenesettelse av bærekraft fremmet dypere læring og forsterket følelser i læringsarbeidet. Den andre er at man ikke kan svare generelt for andre prosjekter. Et tilsvarende tema, en annen forskergruppe og en annen studentgruppe vil vektlegge andre erfaringer og andre refleksjoner. På den annen side fremhever en dokumentarfilm om Musikk og bærekraft det musiske og kreative med musikk, og den dokumenterer læringsutbyttet i formidlingen av bærekraftig utvikling.

Nøkkelord	Arts-based research method, estetiske læreprosesser, relasjonell estetikk, musisk samhandling, musikalsk ledelsesansvar, musikkformidling
Spørsmål til diskusjon	Hva kan man lære av Musikk og bærekraft angående relasjonell estetikk, musikalsk teamarbeid og musikkformidling?

Navn	Oded Ben-Horin
Arbeidssted	Høgskolen på Vestlandet
Tittel på presentasjonen	Musikalsk medskaping og samarbeid i tverrfaglige undervisningssammenhenger
Forskningspresentasjon, presenteres av	Oded Ben-Horin

I de senere år har det vært økende vilje til å styrke kreativ aktivitet i europeiske skoler. Elevene har rett til å utøve sine kreative evner. Karakterisering av kreativitet innenfor den spesifikke undervisningssammenhengen er nødvendig for å utforske kreativitetens potensialer, implikasjoner og krav. Målet med denne kvalitative studien var å produsere kunnskap om et tverrfaglig undervisningskonsept hvor kunstfagene (musikk, drama og kunst og håndverk) og naturvitenskap møtes: Write a Science Opera (WASO). WASO ble observert gjennom teoretiske linser knyttet til kreativitet i utdanning som knytter sammen samarbeid og identitet: Wise Humanizing Creativity. Studienes data inneholdt intervjuer og refleksjonsnotater samlet fra lærerstudenter i praksis samt lærere under to intervensjoner i grunnskoler. Forskningsmetodikken var Educational Design Research, en sjanger som bygger på interaktiv utvikling av praktiske løsninger på komplekse pedagogiske problemer og teoretiske forståelser om disse problemene. Resultater knyttet til både karakterisering av elevenes kreativitet og nye designprinsipper vil bli presentert. De vil bli diskutert i lys av et bærekraftig utviklingsmål for inkluderende utdanning, basert på at WASO legger opp til at alle deltakende elever og lærere skal bli hørt. Potensialet for å integrere FNs bærekraftige mål for jordens klima og hav som vitenskapelig inspirasjon for skoleoperaer, vil bli diskutert ved hjelp av musikalske eksempler skapt av elever og musikkpedagoger både i Norge og internasjonalt. Presentasjonen vil konkludere med potensielle områder for fremtidig forskning innenfor tverrfaglige læringsmiljøer, og hvordan slike miljøer samhandler med dagens norske og internasjonale pedagogiske tendenser relatert til "dybdelæring" og "STEM til STE(A)M" bevegelsen.

Nøkkelord	Wise Humanizing Creativity, tverrfaglighet, opera
Spørsmål til diskusjon	In what ways do the research findings relate to the concept of "in-depth learning (dybdelæring)" as it is described in the Norwegian vision of a "School of the Future"? In what ways can music educators ensure quality of music teaching in an interdisciplinary educational environment characterized by simultaneous inquiry in music, drama, visual arts and science?

Navn	Anne-Lise Heide
Arbeidssted	NTNU, Institutt for lærerutdanning
Tittel på presentasjonen	Sounding Shakespeare, et tverrfaglig prosjekt med musikk og engelsk
Forskningspresentasjon, presenteres av	Anne-Lise Heide

Sounding Shakespeare Et tverrfaglig forsknings- og utviklingsprosjekt i musikk og engelsk. Forskningsprosjektet er gjennomført ved NTNU, Institutt for lærerutdanning våren 2019 og er et tverrfaglig prosjekt som undersøker estetiske læringsprosesser på fagenes premisser i musikk og engelsk. Formålet med prosjektet er å utvikle nye undervisningsmetoder med fokus på kreativt arbeid, tverrfaglighet og estetikk innenfor lærerutdanning, slik at studenter oppnår en forståelse av tverrfaglig og estetisk fag- og samarbeid, for videreføring til elever i grunnskolen. Gjennom frivillig workshops har studenter ved lærerutdanning deltatt med komposisjon i tekst og musikk. Tekstlig med utdrag fra Shakespeares A Midsummernight`s dream både som konkret materiale og inspirasjon. Forskningsmål i denne studien er: Hvordan opplever studentene å jobbe med Shakespeare og hvordan inspirerer Shakespeares tekster til komponering av musikk? Prosjektet ønsker også å se på hvordan studentene jobber i ulike prosesser knyttet til en åpen kontra mer fri oppgavetekst. Prosjektet forankres i den nye læreplanen som fremhever begrep som «å skape» og «å utforske». Gjennom komponering av tekst og musikk arbeider studentene mot en Performance i workshop 1 og en Happening i workshop 2. Datainnsamlingen baseres på spørreskjema, observasjon, samt filming av workshopenes sluttprodukt. Teoretisk undersøkes hvilke læringsstrategier studentene benytter i komposisjon og framføring og hvordan arbeidet i de ulike fasene oppleves. Hvordan kan musikk og språk berike hverandres spesifikke fagfelt? Prosjektet kan knyttes til FN`s bærekraftsmål nr. 4: God utdanning samt nr. 3: God helse, her forstått som god psykisk helse gjennom inspirerende estetiske læringsmetoder og utforskende, skapende kreative prosesser i utdanninga, som gir gode opplevelser, mestringsfølelse og fellesskap i samspillet.

Beskrivelse av fremdrift 1

Underveis-prosjekt (opplys hva som er gjort og hva som gjenstår)

Beskrivelse av fremdrift 2

Studien er gjennomført og det arbeides nå med artikkelskriving. Artikkelen er planlagt utgitt i special issue on Shakespeare in/and Education. Deadline for innsending av artikkel er 1.juni 2019

Nøkkelord	Tverrfaglighet, musikk og engelsk, komposisjon, Shakespeare, utforske, skape, kreative læringsprosesser
-----------	---

Navn	Felicity Burbridge Rinde
Arbeidssted	Høgskulen på Vestlandet
Tittel på presentasjonen	Musikkpedagogikk og nyankomne elever i innføringsskoler
Forskningspresentasjon, presenteres av	Felicity Burbridge Rinde

Den norske skole står overfor utfordringer knyttet til hvordan legge til rette for nyankomne elever av alle aldrer uten norskkunnskaper, både faglig og sosialt. I læreplanen står det at musikkfaget «spiller en sentral rolle i en tilpasset opplæring i en inkluderende skole», og at i et flerkulturelt samfunn kan faget medvirke til «positiv identitetsdanning gjennom å fremme tilhørighet til elevers egen kultur og kulturarv», samt «toleranse og respekt for andres kultur».

Mitt pågående doktorgradsprosjekt er en kritisk studie av musikk som potensiell arena og verktøy for inkludering i skolen. Problemstillingen min er «Hvordan kan musikkaktiviteter bidra til eller vanskeliggjøre sosial inkludering av nyankomne elever ved innføringsskoler på barnetrinnet?»

Teorigrunnlaget inkluderer interkulturell pedagogikk (Portera, 2010), en sosialisering inn i skolen som åpner for at nyankomne kan bli aktive subjekter i deres nye omgivelser (Biesta, 2015); innføringsskoler som potensielle musikkpraksisfellesskap (Kenny, 2016); fellesskapsbygging gjennom musikkdeltagelse (Turino, 2008); og inkluderings- og ekskluderingsprosesser rundt nyankomne elever i norske skoler (Hilt, 2016).

Forskningsprosjektet er knyttet til den tredje dimensjonen i bærekraftig utvikling, nemlig sosiale forhold. Prosjektet relateres til bærekraftsmål 4, God utdanning, gjennom fokuset på å sikre inkluderende, rettferdig og god utdanning for alle, med verdsetting av kulturelt mangfold, og kravet om trygge, inkluderende og effektive læringsomgivelser for alle. Prosjektet relateres også til bærekraftsmål 10, Mindre ulikhet, gjennom fokuset på å sikre alles sosiale inkludering, uten hensyn til alder, kjønn, funksjonsevne, rase, etnisitet, nasjonal opprinnelse, religion eller økonomisk eller annen status.

I denne presentasjonen beskriver jeg kort noe av teorigrunnlaget, samt metodiske valg som har ført meg til å kombinere en etnografiskinspirert tilnærming med elementer fra Educational Design Research (McKenney & Reeves, 2018). Jeg legger frem foreløpige funn fra analysen av den første datainnsamlingsfasen. Til slutt spør jeg hvordan min studie på sikt kan bidra til å definere nødvendige kompetanser i interkulturell musikkpedagogikk for musikk lærerstudenter.

Nøkkelord	Inclusion, participatory music, primary school
Spørsmål til diskusjon	Hvordan kan lærerstudenter forberedes på møtet med den flerkulturelle skolen? 2. Hvilken interkulturell kompetanse trengs i grunnskolen, og hvordan kan dette implementeres i (musikk)lærerutdanningen?

Navn	Silje Valde Onsrud
Arbeidssted	Høgskulen på Vestlandet
Tittel på presentasjonen	Bærekraftig barnesang? Et økokritisk blikk på sangrepertoaret for norske barnehager
Forskningspresentasjon, presenteres av	Silje Valde Onsrud

I en studie av barnesangrepertoaret for norske barnehager (Onsrud 2019) fant jeg at den største kategorien av sanger som synges med barn i norske barnehager omhandler dyr. Dyremotivet er et sterkt litterært signal i barnepoesien så vel som i barnelitteraturen for øvrig. Det er derfor kanskje ikke så overraskende at motivet også går igjen i mange av sangene for barn. Hvilken relasjon mellom dyr og barn beskrives i disse sangene? Hvilket forhold til dyr og natur tilbys barn gjennom slike sanger? Kan slike sanger bidra til at barn får et bærekraftig forhold til livet på jorda? I denne presentasjonen vil jeg belyse slike spørsmål gjennom et økokritisk perspektiv på barnesang. Økokritikk er kritiske perspektiv i kulturstudier generelt og litteraturstudier spesielt som undersøker kulturuttrykkes (litteraturens) framstillinger av holdninger og handlinger knyttet til miljøvern, klimautfordringer og bærekraftig liv. Sangtekster undersøkes i denne presentasjonen ut fra en økokritisk modell eller matrise for graden av idyllisering og problematisering av natur og graden av antroposentrisk og økosentrisk forhold til natur (Goga, Guanio-Uluru, Hallås, Nyrnes 2018). Presentasjonen konkluderer med å poengtere potensialet i eksisterende repertoar, samt behovet for å utvide og videreutvikle sangrepertoaret for barn ut fra det økokritiske perspektivet. Målet med studien har vært å skape bevissthet om sangrepertoarets innhold. Presentasjonen er spesielt knyttet til bærekraftmålet om liv på land.

Beskrivelse av fremdrift 1

Underveis-prosjekt (opplys hva som er gjort og hva som gjenstår)

Beskrivelse av fremdrift 2

Jeg har skrevet et bokkapittel (vitenskapelig) i ei bok for barnehagelærerutdanningen som har vekt på sangrepertoarets dannelsespotensiale, og holder på med en vitenskapelig artikkel med vekt på det teoretiske rammeverket (økokritikk og posthumanisme).

Nøkkelord	Sangrepertoar, barnehage, økokritikk, kulturarv
Spørsmål til diskusjon	Er det økokritiske perspektivet allment kjent i barnehagelærerutdanningen? Blir det brukt i musikk? Kan perspektivet generere nye kritiske spørsmål til sangrepertoaret og hva vi holder på med når vi synger med barn?

Navn	Anne Kristine Wallace Turøy
Arbeidssted	Høgskulen på Vestlandet
Tittel på presentasjonen	Musikk, bærekraft, livskvalitet?
Pecha Kucha, presenteres av	Anne Kristine Wallace Turøy

Bærekraftig utvikling handler om å ta vare på behovene til mennesker som lever i dag, uten å ødelegge framtidige generasjoners muligheter til å dekke sine.

Musikk – og særlig sang – er et virkningsfullt medium i forhold til sosial inkludering og ved tilegning av et nytt språk i barnehagen (Ehrlin, 2012; Kulset, 2017; Pitts, 2016). I eldreomsorgen arbeides det med sang gjennom musikkbasert miljøbehandling utført av blant annet omsorgs- og pleiepersonale, og musikkterapi utført av musikkterapeuter. Forskning peker på positive effekter av arbeid med sang og musikk med eldre, som f.eks. mindre ensomhet, mindre uro hos demente, og redusert bruk av behovsmedisin (Myskja, 2012; Ridder, Stige, Qvale, & Gold, 2013; Skingley & Vella-Burrows, 2010).

Selv om musikkpedagoger og musikkterapeuter er sentrale i disse studiene, viser de samtidig at det er mye godt musikkarbeid som kan gjøres av de nærmeste omsorgspersonene. Enkle prinsipper, lave kostnader, få eller ingen bivirkninger og positive side-effekter gjør disse arbeidsformene bærekraftige.

Imidlertid foreligger det forskning som viser at voksnes aktive omgang med musikk er på vikende front, idet de ikke anser seg som musikalsk kompetente (Demorest, Kelley, & Pfordresher, 2017; Ehrlin & Wallerstedt, 2014; Kulset, 2017). Spørsmålet er om samfunnet har tilgang til, eller ønsker å betale for nok eksperter til å dekke framtidens behov.

Høsten 2019 ønsker jeg å kartlegge lærerstudenters forhold til sang gjennom en enkel survey blant 2.årsstudenter ved HVL, for å undersøke om de tror de kommer til å bruke sang på regelmessig basis i klasserommet når de er ferdig utdannet. Alle norske barn møter skolen, og dersom det synges mye og godt i skolen, er det håp om at de tar med seg sangglede, sangferdigheter og repertoar videre inn i voksenlivet og yrkeslivet. Dette kan bli avgjørende for om den nevnte forskningen vil kunne anvendes om noen generasjoner.

Demorest, S. M., Kelley, J., & Pfordresher, P. Q. (2017). Singing Ability, Musical Self-Concept, and Future Music Participation.

Journal of Research in Music Education, 64(4), 405-420. doi:10.1177/0022429416680096

Ehrlin, A. (2012). Att lära av och med varandra: En etnografisk studie av musik i förskolan i en flerspråkig miljö. In.

Ehrlin, A., & Wallerstedt, C. (2014). Preschool teachers' skills in teaching music: two steps forward one step back. *Early Child Development and Care*, 184(12), 1-12. doi:10.1080/03004430.2014.884086

Kulset, N. B. (2017). *Om verdien av musikalsk kapital og musikalsk trygghet i væremåten hos voksne i flerspråklige barnehager: En selvstudie av egen musikkpraksis*. (PhD). NTNU,

Myskja, A. (2012). *Integrated music in nursing homes : an approach to dementia care*. Universitetet i Bergen, Bergen.

Pitts, S. E. (2016). Music, Language and Learning: Investigating the Impact of a Music Workshop Project in Four English Early Years Settings. *International Journal of Education & the Arts*, 17(20), 1-26.

Ridder, H., Stige, B., Qvale, L., & Gold, C. (2013). Individual music therapy for agitation in dementia: an exploratory randomized controlled trial. *Aging & Mental Health*, 17(6), 667-678. doi:10.1080/13607863.2013.790926

Skingley, A., & Vella-Burrows, T. (2010). Therapeutic effects of music and singing for older people. *Nursing Standard*, 24(19), 35-41. doi:10.7748/ns.24.19.35.s50

Nøkkelord	Sang, bærekraft, livskvalitet, irreversibilitet
-----------	---

Navn	Anne Haugland Balsnes, Tiri B. Schei, David Johnson
Arbeidssted	UiA/HVL/Musikhöskolan i Malmö, Lunds universitet
Tittel på presentasjonen	SANGBARSK – Utførte og pågående studier av sangens stilling i barnehage og skole i Skandinavia
Forskningspresentasjon, presenteres av	Anne Haugland Balsnes, Tiri B. Schei, David Johnson

Mye tyder på at sangens stilling i norsk skole gradvis har blitt marginalisert, noe som innvirker på utdanningens kvalitet (jf. FNs bærekraftsmål 4). Det finnes imidlertid lite forskning som kan bidra til å klargjøre situasjonen. SANGBARSK – SANG i BARnehage og Skole – er et nyoppstartet nettverk hvor alle landets lærerutdanninger er representert. I regi av nettverket gjennomføres det for tiden en omfattende kartleggingsundersøkelse av sang og sangrepertoar i norske barnehager og skoler samt i lærerutdanningene. Kartleggingen vil danne grunnlag for videre forskning og utvikling. Resultatene vil foreligge fra 2020 og fremover.

I Sverige har det imidlertid allerede blitt gjennomført studier av sang i skolen. For SANGBARSK er disse resultatene av stor interesse. En nasjonal kartlegging antyder at sang ikke er et prioritert område i svenske klasserom. Samtidig viser en studie av historiske læreplaner at sangens rolle gjennom flere tiår progressivt har blitt mer perifer.

En landsomfattende spørreundersøkelse fra 2016 hadde videre som formål å kartlegge sangrepertoar og sangvaner i den svenske skolen og undersøke hvilke faktorer som påvirker disse. Musikk lærere på 4.trinn ($n=302$) oppgav en komplett liste av sangrepertoar anvendt gjennom skoleåret 15/16 med oversikt over tonearter, samt bakgrunnsinformasjon som kjønn, alder, utdanning, erfaring, klassestørrelse, budsjett og elevengasjement. Foreløpige resultater peker mot et sangrepertoar som er tradisjonelt og overveiende svensk. Samisk og annen folkemusikk er nesten helt fraværende. Det synges i et begrenset og lavt toneleie med tanke på barnas stemmeutvikling.

Et delmål i SANGBARSK er å replikere den svenske studien i Norge og i andre nordiske og baltiske land – nettopp for å undersøke sang i norsk barnehage og skole i en internasjonal kontekst. En slik studie vil gi mulighet for å sammenligne sangens plass i ulike land, belyse underliggende mekanismer, identifisere internasjonale pedagogiske tendenser og strømninger når det gjelder sang og legge grunn for utviklingen av regionale pedagogiske satsninger.

Nøkkelord	Sangrepertoar, sangvaner, barnehage, skole, læreplaner
Spørsmål til diskusjon	Hva er sangens stilling i norsk barnehage og skole? Hvordan kan vi undersøke og analyse denne?